

DE TWENTSCHE COURANT

Zaterdag 14 maart 2015

Reageren? Mail naar nieuws@depersdienst.nl

Tubantia

Nederland & de Wereld

Jon Favreau schreef
de woorden
waarmee Obama
overtuigde

BUITENLAND Pagina 12 & 13

Dappere zeelt zwemt
in lange tunnel onder
kanaal door

STAD & LAND Pagina 24 & 25

Natuurlogboek

door Jan Bengevoord

Vlinders, kraanvogels en kikkers

Door de voorjaarszon zijn tal van vlinders te voorschijn gekomen. De meeste waarnemers melden citroenvlinders, maar hier en daar is ook al een kleine vos opgedoken. En afgelopen maandag kroop al een hommelpad op een zandpad in natuurgebied Bekendelle in Winterswijk. Het gros van de kraanvogels bevindt zich volgens tellingen nog steeds in Spanje en Frankrijk. Toch was gisteren het aantal meldingen in Aalten en Winterswijk groot. Oproep: ook bij het Nijreesbos in Almelo helpen vrijwilligers padden de weg over en zij zoeken helpers (elmajan@kpnmail.nl) Waarnemingen: j.bengevoord@tctubantia.nl of waarneming.nl

Nijlgans

Het eerste kievitsei is in Overijssel al weer gevonden. Niet in Twente, maar afgelopen woensdag op een akker van boer Bart van der Velde in Kamperveen. Twente heeft ook z'n primeur: op een vijver langs de Stouweweg in Wierden fotografeerde André Witvers een nijlgans met zes jongen. Het is bekend dat nijlgansen tot de vroege vogels wat betreft broedseizoen horen, maar dit is wel erg vroeg. De nijlgans geldt als een exoot uit het Midden-Oosten. De soort is waarschijnlijk ontsnapt, maar blijkt in Nederland en andere Westeuropese landen zeer succesvol en het aantal neemt gestaag toe. De gans broedt in bomen en andere hoge plekken zoals oievaarsnesten. Foto André Witvers

Zwarte kraai met visje

De zwarte kraai is een prachtige vogel, maar heeft een twijfelachtige reputatie als rover van jonge vogels. Feit is dat de kraai zich in het monotone agrarische landschap uitstekend thuis voelt. Op de Oelemars in Losser verschalkt de kraai zelfs een visje... foto Rinus Baayens

Citraenvlinders en kleine vos

In de vroege ochtend wil het nog wel eens vriezen, maar sinds afgelopen zaterdag laat de zon zich overdag flink gelden. Het is niet verwonderlijk dat sinds het afgelopen weekeinde het aantal waarnemingen van vlinders spectaculair, is toegenomen. De meeste waarnemingen voor dit logboek betroffen citroenvlinders. Maar af en toe ook al een kleine vos. Zo fotografeerde Han Hilderink deze prachtige dagvlinder in de eigen tuin in Haaksbergen. foto Han Hilderink

Vis zwemt door buis onder kanaal

Zwemmen voorn en snoek wel door de Regge die als een tunnelbuis onder het Twentekanaal stroomt? Het blijkt geen enkel probleem.

door Jan Bengevoord

Waterschap Vechtstromen is al vele jaren aan de slag om de Regge vanaf het brongebied bij Diepenheim tot aan de Vecht bij Ommen weer een natuurlijk karakter te geven. Over grote afstanden meandert het riviertje weer door het landschap en heeft het door een natuurlijke inrichting weer volop de ruimte gekregen. Natuurherstel, recreatie en waterberging ter voorkoming van overstromingen gaan hier hand in hand.

Ten behoeve van de visstand zijn vele vispassages aangelegd. Enkele stuwen zullen nog verdwijnen of alsnog van een vispassage worden voorzien. Eén obstakel lijkt echter niet met eenvoudige passagemaatregelen oplosbaar en dat is de zogenoemde onderleider onder het Twentekanaal. Tussen Diepenheim en Goor stromen de Boven-Regge en Diepenheimse Molenbeek door een tunnelbuis van 194 meter lang en 15 meter diep onder het kanaal door. Op deze manier blijft de Regge weliswaar zoveel mogelijk 'eigen' water voeren, maar zwemmen er wel vissen door de onderleider?

„De vraag of vissen de onderleider onder het Twentekanaal wel passeren is belangrijk omdat we de migratie van vis over de gehele lengte van de Regge mogelijk willen maken”, zegt senior adviseur watersystemen Friso Koop van waterschap Vechtstromen. Bij

deskundigen bestonden grote twijfels. „De tunnelbuis heeft een doorsnee van slechts 0,8 meter en het water stroomt er met grote snelheid door. Dat lijkt voor veel vis een onneembare barrière. Bovendien heeft een diepte van 15 meter ook gevolgen voor de waterdruk en daar kunnen vissen last van hebben”, aldus Koop.

Besloten werd om het bureau Visadvies een onderzoek te laten verrichten naar de vraag of vissen door de buis onder het kanaal zwemmen. Dat gebeurt door vissen te vangen en van zogenoemde tags te voorzien, kleine zender-tjes zo groot als een pilletje.

„Voor deze proef hebben we vergunningen moeten aanvragen omdat het dierproeven zijn. De tags worden heel voorzichtig ingebracht en blijven een leven lang in de vis. Zo kunnen we niet alleen nagaan of de vissen wel gebruik maken van de onderleider, maar ook waar ze in de loop van de jaren heen zwemmen”. Inmiddels zijn meer dan 150 vissen gevangen en van een zender-tje voorzien. „De resultaten zijn zeer positief, want tot verrassing van iedereen blijkt het voor vissen geen enkel probleem om onder het Twentekanaal door te zwemmen. Beide kanten op”, concludeert Koop. Het onderzoek loopt gedurende de gehele periode dat vissen trekken, van medio februari tot medio mei. Daarbij zijn bij de ingangen van de onderleider antennes geplaatst om de

passages van gezenderde vissen vast te leggen”.

Bijzonder is volgens Koop tevens dat alle 11 gevangen vissoorten van de onderleider gebruik maken. „Dat zijn grote vissen zoals snoek en zeelt, maar ook kleinere soorten zoals berrmpjes en riviergrondels”. Tot grote verrassing van de onderzoekers werd ook een zeldzame rivieronderpad gevangen die inmiddels ook de buis door is gezwommen.

Om helemaal zeker te zijn dat vissen ook onder extreme omstandigheden door de onderleider zwemmen, zal tijdens de proefperiode de afvoer door de onderleider worden vergroot. „We willen daarmee ook de situatie bij hoge waterafvoeren onderzoeken die zal leiden tot hogere stroomsnelheden”. Tijdens de onderzoeksperiode zorgt een speciaal net ervoor dat vissen niet verder weg kunnen zwemmen en mogelijk vaker van de buis gebruik maken. Nu blijkt dat vissen onder het Twentekanaal door kunnen trekken, staat vast dat vissen over de gehele lengte van de Regge kunnen trekken als de laatste kleinere obstakels worden opgeheven. Daarmee zal het brongebied rond Diepenheim ook voor vissen vanuit de Vecht en de Buurserbeek bereikbaar zijn. „Het is een van onze doelstellingen om op termijn Vecht, Regge en Buurserbeek weer met elkaar te verbinden en uitwisseling van vissen mogelijk te maken. Dat is moge-

Uitbundige bloei van sneeuwkllokjes

Langzaam maar zeker neemt het aantal boeiende planten toe. Opvallend is de uitbundige bloei van sneeuwkllokjes op heel veel plaatsen in bossen, bermen en natuurlijk tuinen en parken. Mirna Jansen fotografeerde een groep nog prachtig bloeiende sneeuwkllokjes in de buurt van Den Ham. Het eerste bloeiende sneeuwkllokje werd dit jaar al op 4 januari gemeld door Karin Uilhoorn in Vrooshoop, maar het aantal meldingen was in de eerste maand van het jaar in Twente en de Achterhoek niet groot.

Het sneeuwkllokje is waarschijnlijk oorspronkelijk een soort uit Midden- en Zuid-Europa. Maar is in ons land al heel lang bekend en verwilderd erg gemakkelijk. Zo staan op dit moment in het beekbos Bekendelle in het Woold bij Winterswijk grote groepen sneeuwkllokjes, zowel in het bos als op de beekoevers.

■ Op sommige plaatsen bloeien sneeuwkllokjes nog steeds zeer uitbundig. foto Mirna Jansen

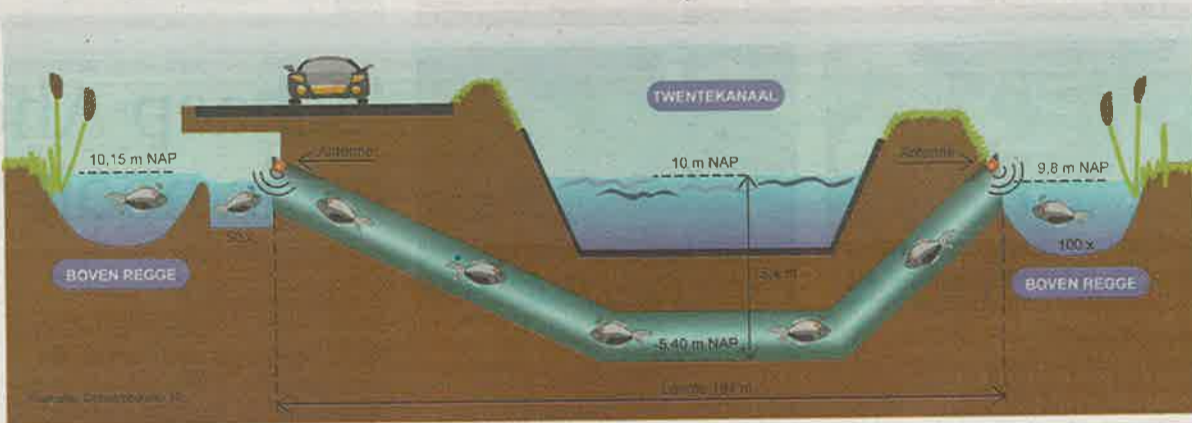

■ Hendry Vis van Visadvies met een gevangen vis in de Regge die wordt gezenderd om te onderzoeken of gebruik wordt gemaakt van de tunnelbuis onder het Twentekanaal. foto Vechtstromen

lijk als binnenkort ook de laatste stuwen in de Regge zijn aangepast". Uiteindelijk moet de verbinding ertoe leiden dat een aantal vissoorten weer in de drie rivieren terecht komen. „Dat zijn de kopvoorn, serpeling, beekdonderpad, beekforel en winde die nu nog niet of nauwelijks in de Regge zwemmen, maar in de toekomst hier weer geschikt leefgebied vinden”, verwacht Koop. De onderleider tussen Diepenheim en Goor werd al in 1994 aangelegd. De zeer lange en diep in de bodem liggende buis was indertijd een lastige klus. De keuze voor een blijvende verbinding van de Boven-Regge met het ge-

bied stroomafwaarts was vooral bedoeld om verdroging van de Regge stroomafwaarts te voorkomen. Dit dreigde als het water van de Boven-Regge via het Twentekanaal zou worden afgevoerd. Ook elders in Twente werden onderleiders aangelegd zoals bij Dene-kamp waar de Dinkel via een tunnelbuis onder het kanaal Almelo-Nordhorn stroomt. Deze onderleider is echter veel minder lang en diep aangelegd. „De onderleider in de Regge is veel langer en dieper. Je mag aannemen dat als het hier voor vissen lukt om te passeren dat zeker ook voor andere onderleiders zal gelden”, verwacht Koop.

Onderleider Regge onder Twentekanaal

Te hooi en te gras

Zonsverduistering

Op vrijdag 20 maart zal er tussen 9.30 en 11.50 uur een gedeeltelijke zonsverduistering te zien zijn in Nederland. De zon wordt in Nederland maximaal 87 procent verduisterd. Tijdens de verduisteringsperiode is de Sterrenwacht Hellendoorn open voor publiek. Er is een speciaal programma met een lezing over het verschijnsel zonsverduistering die niet overal op de wereld even groot zal zijn.

De verduistering wordt onder begeleiding van gidsen waargenomen vanuit de koepel met de zonnetelescoop, vanaf de Skywalk en of in de omgeving van de sterrenwacht. Alleen met onbewolkt weer is de verduistering daadwerkelijk te zien. Om een zonsverduistering veilig te kunnen bekijken, moet een zogenaamde eclipsbril worden

gebruikt, die zijn bij de sterrenwacht verkrijgbaar. Bij bewolkt weer gaat de lezing gewoon door en is ook het planetarium open. De entree bedraagt 5 euro, open vanaf 9.00 uur. De sterrenwacht Hellendoorn is gevestigd in het Buitencentrum Sallandse Heuvelrug aan de Grotestraat in Nijverdal.

Barnsteen

Op dinsdagavond 17 maart a.s. verzorgt de Afdeling Twente van de Nederlandse Geologische Vereniging (NGV) een lezing in Natura Docet Wonderryck Twente te Dene-kamp. Als onderwerp staat barnsteen centraal. In de Griekse oudheid werd gedacht dat stukken barnsteen tranen der goden waren. Barnsteen is in werkelijkheid fossiele hars, voornamelijk afkomstig van conife-

ren en dennenbomen. De barnsteen waarover deze lezing gaat, is 40 tot 50 miljoen jaar oud. Het kan in Twente soms bij zandafgravingen worden gevonden. Bijzonder is natuurlijk, als je er insluitsels in kunt vinden. Bijvoorbeeld springspinnetjes, muggen, zweefvliegen, mijten.

De voordracht wordt gehouden door Gerke Holtrop, die zelf maar liefst 150 insluitsels heeft gevonden. Hij is als vrijwilliger werkzaam bij het Hunebed Centrum in Borger, Drente.

Het museum is eveneens te bekijken. Niet-leden van de NGV betalen 10 euro. Aanvang van de lezing 19.45 uur.

Branden van heide

Landschap Overijssel heeft samen met de lokale brandweer in het Wierdense Veld

en de Lemelerberg kleine stukjes heide in de brand gestoken. Het branden is volgens de natuurorganisatie een effectieve manier om de heide lokaal te verjongen. Branden als beheermaatregel kan alleen onder de juiste weersomstandigheden plaatsvinden en kan alleen in de winter, omdat de aanwezigheid van dieren er dan geen last van hebben. Als blijkt dat het branden het gewenste natuureffect heeft, zal Landschap Overijssel het in de aankomende jaren vaker toepassen.

Het branden kan alleen plaatsvinden onder de juiste omstandigheden, zo moet de temperatuur de nacht ervoor rond het vriespunt zijn geweest en het liefst moet er een zacht windje staan. Het branden kan alleen in de winter, omdat reptielen en andere grondieren dan nog ver weggestopt zitten en er nog geen vogels broeden.